

ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

«Ο ΑΠΟΛΛΩΝ»
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μέρες
Παράδοσης
2026

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ,

3 Οκτωβρίου 7.30 μ. μ.

Συνάντηση Χορωδιών

Παραδοσιακού Τραγουδιού

ΚΥΡΙΑΚΗ,

4 Οκτωβρίου 10.00 π. μ.

Προσυνεδριακή Ημερίδα:

*Οι φυσικές καταστροφές και η πολιτισμική
ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών*

Αίθουσα Αφροδίτη-Ξενοδοχείο ΚΙΕΡΙΟΝ

Οργάνωση: Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας

Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης-Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τμήμα Φιλολογίας-Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Περιφέρεια Θεσσαλίας-Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας, Δήμος Καρδίτσας

Υποστήριξη: Επιμελητήριο Καρδίτσας

*Η Χορωδία του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ»
Καρδίτσας με μαέστρο τον κ. Χρήστο Σάλτη*

*Η Χορωδία του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ»
Καρδίτσας με μαέστρο τον κ. Άγγελο Παλαπέλα*

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΡΕΤΑ

Με ιδιαίτερη τιμή και χαρά χαιρετίζω τις εργασίες της Προσυνεδριακής Ημερίδας του 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου, καθώς και τις παράλληλες εκδηλώσεις των «Ημερών Παράδοσης 2026», ενός θεσμού που συμπληρώνει φέτος 37 χρόνια ανεκτίμητης προσφοράς στην πολιτιστική ταυτότητα της Καρδίτσας.

Η φετινή θεματική, «Οι φυσικές καταστροφές και η πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών», αγγίζει τον πυρήνα της σύγχρονης θεσσαλικής πραγματικότητας. Η Θεσσαλία είναι μια γη που δοκιμάστηκε σκληρά τα τελευταία χρόνια από πρωτοφανή, ακραία καιρικά φαινόμενα, με τις καταστροφικές πλημμύρες του «Daniel» αλλά και τις πρόσφατες κακοκαιρίες του 2026 να αφήνουν βαθιές πληγές στον τόπο μας. Ωστόσο, μέσα από αυτές τις βιβλικές δοκιμασίες, αναδείχθηκε το πιο ισχυρό μας όπλο: η ανθεκτικότητα των ανθρώπων μας, η αλληλεγγύη και η δύναμη της συλλογικής μνήμης.

Ως Περιφέρεια Θεσσαλίας, συμβάλλουμε καθοριστικά στην ενίσχυση αυτής της ανθεκτικότητας, εργαζόμενοι καθημερινά και μεθοδικά για τη θωράκιση του τόπου μας. Μέσα από τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό νέων, σύγχρονων και βιώσιμων υποδομών, την υλοποίηση αντιπλημμυρικών έργων νέας γενιάς και την ενδυνάμωση των μηχανισμών πολιτικής προστασίας, επενδύουμε έμπρακτα στην ασφάλεια των πολιτών.

Η ημερίδα αυτή, χάρη στη σπουδαία συνεργασία του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ», του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του ΕΚΠΑ και της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρεί να φωτίσει πως η εμπειρία της απώλειας μετασχηματίζεται σε πολιτισμική δημιουργία και κοινωνική συνοχή. Η καταγραφή των προφορικών μαρτυριών και η παιδαγωγική προσέγγιση αυτών των φαινομένων αποτελούν παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές.

Παράλληλα, η Συνάντηση Χορωδιών Παραδοσιακής Μουσικής έρχεται να μας θυμίσει ότι το τραγούδι και η παράδοση ήταν πάντα για τον ελληνισμό το καταφύγιο και η δύναμη για κάθε νέα αρχή. Ιδιαίτερη είναι η συγκίνησή μας για το τιμητικό αφιέρωμα στην Ομότιμη Καθηγήτρια του ΕΚΠΑ, Ευανθία Στιβανάκη, μια προσωπικότητα που έχει προσφέρει τα μέγιστα στις θεατρικές σπουδές και τον πολιτισμό μας.

Εύχομαι ολόψυχα καλή επιτυχία στις εργασίες των εκδηλώσεων «Μέρες Παράδοσης». Θερμά συγχαρητήρια σε όλους τους διοργανωτές και τους συμμετέχοντες.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΕΛΙΟΥ

Υπάρχουν γεγονότα που περνούν και υπάρχουν γεγονότα που μένουν.

Μένουν στις φωτογραφίες, στις αφηγήσεις, στα σπίτια που ξαναχτίστηκαν, στα χωράφια που ξανασπάρθηκαν. Μένουν όμως, κυρίως, στον τρόπο με τον οποίο ένας τόπος θυμάται τον εαυτό του πριν και μετά από αυτά.

Γι' αυτό και το θέμα των φετινών «Ημερών Παράδοσης» έχει για την Καρδίτσα ένα ιδιαίτερο βάρος.

Η συζήτηση για τις φυσικές καταστροφές και την πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών εδώ δεν γίνεται από απόσταση. Η Καρδίτσα γνώρισε τα τελευταία χρόνια τη δύναμη του νερού, την απώλεια, την αγωνία, την καταστροφή περιουσιών και υποδομών. Γνώρισε όμως και κάτι ακόμη: τι μπορεί να κάνει μια κοινωνία όταν, μέσα στη δυσκολία, αρνείται να διαλυθεί.

Και ίσως εδώ βρίσκεται η ουσία της ανθεκτικότητας.

Δεν είναι να ξεχνάς γρήγορα για να προχωρήσεις. Είναι να θυμάσαι σωστά για να μπορείς να προχωρήσεις.

Η λαϊκή παράδοση έχει ακριβώς αυτή τη δύναμη. Κρατά όσα δεν χωρούν πάντοτε στις επίσημες καταγραφές: τη μαρτυρία του ανθρώπου, τη μικρή ιστορία μιας οικογένειας, την αλληλεγγύη μιας γειτονιάς, έναν τόπο που άλλαξε μορφή, μια συνήθεια που γεννήθηκε μέσα από μια ανάγκη. Όλα αυτά, με τον χρόνο, γίνονται συλλογική μνήμη.

Γι' αυτό θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό ότι η φετινή προσυνεδριακή ημερίδα φέρνει στο ίδιο τραπέζι τη λαογραφία, την εκπαίδευση, την επιστημονική έρευνα, την προφορική μαρτυρία, τις υποδομές και την εμπειρία των ίδιων των τοπικών κοινωνιών.

Γιατί μια φυσική καταστροφή δεν αφήνει πίσω της μόνο αριθμούς ζημιών. Αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τον τόπο τους, την ασφάλεια, την κοινότητα, ακόμη και τη σχέση τους με τη μνήμη.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας και η Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας συμμετέχουν και στηρίζουν αυτή τη διοργάνωση ακριβώς επειδή πιστεύουμε ότι η προστασία ενός τόπου δεν εξαντλείται στα έργα που κατασκευάζουμε. Τα έργα είναι αναγκαία και αποτελούν δική μας ευθύνη. Όμως εξίσου αναγκαίο είναι να μη χαθεί η εμπειρία που αποκτήθηκε με τόσο βαρύ τίμημα.

Ιδιαίτερη αξία έχει και το γεγονός ότι οι «Μέρες Παράδοσης» συμπληρώνουν 37 χρόνια παρουσίας στην Καρδίτσα. Τριάντα επτά χρόνια δεν είναι απλώς διάρκεια. Είναι αποτύπωμα. Είναι άνθρωποι, έρευνα, καταγραφή και μια επίμονη προσπάθεια να μη θεωρούμε αυτονόητο ό,τι παραλάβαμε από τους προηγούμενους.

Θέλω, λοιπόν, να συγχαρώ το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας, την Πρόεδρό του κ. Βασιλική Κοζιού-Κολοφωτιά, τα Πανεπιστημιακά Τμήματα που συμμετέχουν, τον Δήμο Καρδίτσας και όλους όσους εργάστηκαν για τη διοργάνωση.

Εξχωριστή θέση στο διήμερο έχει και το τιμητικό αφιέρωμα στην Ομότιμη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, Ευανθία Στιβανάκη, καθώς και η συνάντηση χορωδιών παραδοσιακής μουσικής, που μας θυμίζει ότι η παράδοση δεν διασώζεται μόνο στα αρχεία. Διασώζεται όταν εξακολουθεί να ακούγεται, να μεταδίδεται και να αφορά τους ανθρώπους του σήμερα.

Εύχομαι οι εργασίες της ημερίδας να αφήσουν κάτι περισσότερο από ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Να αφήσουν γνώση χρήσιμη για το αύριο.

Γιατί οι καταστροφές δοκιμάζουν έναν τόπο.

Η μνήμη, όμως, καθορίζει αν αυτός ο τόπος θα βγει από τη δοκιμασία απλώς πληγωμένος ή σοφότερος.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ κ. ΒΑΣΙΛΗ ΤΣΙΑΚΟΥ

Με ιδιαίτερη χαρά υποδεχόμαστε στην Καρδίτσα την Προσυνεδριακή Ημερίδα του 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα «Οι φυσικές καταστροφές και η πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών», τη Συνάντηση Χορωδιών Παραδοσιακής Μουσικής, καθώς και το τιμητικό αφιέρωμα στην Ομότιμη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, κ. Ευανθία Στιβανάκη.

Η διοργάνωση αποκτά για την πόλη μας ιδιαίτερη σημασία. Η Καρδίτσα και οι άνθρωποί της έχουν βιώσει με ένταση τις συνέπειες των φυσικών καταστροφών. Έχουν γνωρίσει την απώλεια, την αγωνία και τη δοκιμασία, αλλά ταυτόχρονα έχουν αναδείξει κάτι βαθύτερο και πολύ πιο σημαντικό: τη δύναμη μιας κοινωνίας να στέκεται όρθια, να αλληλοϋποστηρίζεται και να ξαναχτίζει το μέλλον της.

Γιατί η ανθεκτικότητα μιας τοπικής κοινωνίας δεν αποτυπώνεται μόνο στην αποκατάσταση των υποδομών. Αποτυπώνεται στους ανθρώπους, στις σχέσεις τους, στη μνήμη, στις αφηγήσεις, στα τραγούδια, στα έθιμα και στις πολιτιστικές πρακτικές που επιτρέπουν σε μια κοινωνία να διατηρεί την ταυτότητά της ακόμη και μέσα στις πιο δύσκολες συνθήκες.

Και αυτό ακριβώς είναι το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της συγκεκριμένης Ημερίδας. Η φυσική καταστροφή αντιμετωπίζεται όχι μόνο ως ένα περιβαλλοντικό ή τεχνικό ζήτημα, αλλά και ως κοινωνικό και πολιτισμικό γεγονός. Οι προφορικές μαρτυρίες, η συλλογική μνήμη, η εμπειρία της απώλειας και της αλληλεγγύης, ο λαϊκός πολιτισμός, η εκπαίδευση και η σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον συνθέτουν ένα πολύτιμο πεδίο προβληματισμού και γνώσης.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι μέσα από αυτή τη διοργάνωση συναντώνται η επιστημονική γνώση, η τοπική εμπειρία και ο πολιτισμός. Γιατί μόνο μέσα από έναν τέτοιο ουσιαστικό διάλογο μπορούμε να διδαχθούμε από το παρελθόν, να κατανοήσουμε καλύτερα το παρόν και να προετοιμαστούμε αποτελεσματικότερα για το μέλλον.

Οι «Μέρες Παράδοσης», που φέτος συμπληρώνουν 37 χρόνια αδιάλειπτης παρουσίας στην Καρδίτσα, αποτελούν ένα σημαντικό κεφάλαιο της πολιτιστικής ζωής της πόλης μας. Τριάντα επτά χρόνια τώρα, η παράδοση δεν αντιμετωπίζεται ως κάτι στατικό και μουσειακό, αλλά ως μια ζωντανή παρακαταθήκη που εξελίσσεται, εμπνέει και συνεχίζει να ενώνει τους ανθρώπους.

Θα ήθελα να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια στο Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας και προσωπικά στην κ. Βάσω Κοζιού - Κολοφωτιά για τις άοκνες προσπάθειές της όλα αυτά τα χρόνια. Το Κέντρο που δημιούργησε είναι ένας φάρος πολιτισμού και ως Δήμος Καρδίτσας έτσι το αντιμετωπίζουμε. Εύχομαι κάθε επιτυχία στις εκδηλώσεις και στην όλη διοργάνωση.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΥΓΟΓΙΑΝΝΗ

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω τις «Μέρες Παράδοσης 2026», μια σημαντική διοργάνωση που πραγματοποιείται στην Καρδίτσα και συνδυάζει με ξεχωριστό τρόπο τον πολιτισμό, την παράδοση, την επιστημονική γνώση και την κοινωνία.

Γιατί η παράδοση δεν είναι μόνο το παρελθόν μας.

Είναι η δύναμη που παίρνουμε από το παρελθόν για να αντιμετωπίσουμε το μέλλον.

Η φετινή θεματολογία αποκτά ιδιαίτερο συμβολισμό για τον τόπο μας. Η Καρδίτσα έχει βιώσει τις συνέπειες ακραίων φυσικών φαινομένων και γνωρίζει πολύ καλά τι σημαίνει να δοκιμάζεται η κοινωνία, η αγροτική παραγωγή, οι επαγγελματίες και οι επιχειρήσεις.

Γνωρίζει όμως και κάτι ακόμη: ότι η ανθεκτικότητα ενός τόπου χτίζεται από τους ανθρώπους του.

Χτίζεται με την αλληλεγγύη, τη συνεργασία, την επιχειρηματικότητα, αλλά και με τον πολιτισμό και την παράδοση που κρατούν ζωντανή τη συλλογική μας ταυτότητα.

Η προσυνεδριακή ημερίδα του 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου, με θέμα «Οι φυσικές καταστροφές και η πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών», έρχεται να αναδείξει ακριβώς αυτή τη διάσταση: ότι η ανάπτυξη και η ανθεκτικότητα ενός τόπου δεν μπορούν να στηρίζονται μόνο σε έργα και υποδομές. Χρειάζονται κοινωνική συνοχή, γνώση, πολιτισμό και ενεργούς ανθρώπους.

Για το Επιμελητήριο Καρδίτσας, η στήριξη αυτής της προσπάθειας είναι αυτονόητη.

Γιατί πιστεύουμε ότι ο πολιτισμός και η τοπική οικονομία μπορούν και πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά. Ένας τόπος με ισχυρή πολιτιστική ταυτότητα είναι ένας τόπος με ισχυρή εξωστρέφεια, τουριστική δυναμική και καλύτερες προοπτικές ανάπτυξης για τις επιχειρήσεις και τους ανθρώπους του.

Θέλω να συγχαρώ θερμά το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο Απόλλων» Καρδίτσας για την πρωτοβουλία, καθώς και όλους τους φορείς που συνεργάζονται για την υλοποίηση αυτής της σημαντικής διοργάνωσης.

Και ας κρατήσουμε όλοι ένα μήνυμα:

Η παράδοση είναι οι ρίζες μας.

Η συνεργασία είναι η δύναμή μας.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στη φετινή διοργάνωση, στην πολιτιστική εκδήλωση «Συνάντηση Χορωδιών Παραδοσιακής Μουσικής», καθώς και στην ημερίδα που την πλαισιώνουν.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΚΠΑ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΥΖΑ

Με ιδιαίτερη χαρά συμμετέχω στις «Μέρες Παράδοσης», έναν θεσμό που προβάλλει την πολιτιστική κληρονομιά της Θεσσαλίας εδώ και 37 χρόνια. Οι «Μέρες Παράδοσης» αναδεικνύουν την παράδοση, όπως την αντιλαμβάνεται η επιστήμη της Λαογραφίας, δηλαδή όχι ως ένα στατικό επιβίωμα του παρελθόντος, αλλά ως μια ζωντανή και δυναμική διαδικασία που σχετίζεται με τη συλλογική μας μνήμη και ταυτότητα. Το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας υπηρετεί αυτή την ευθύνη με συνέπεια, συνδέοντας την έρευνα με τη βιωματική μετάδοση της παράδοσης. Σε μια εποχή ταχύτατων αλλαγών, η γνώση των χαρακτηριστικών της πολιτισμικής μας ταυτότητας αποτελεί προϋπόθεση αυτογνωσίας και δημιουργικής συνέχειας.

Μέσα στις δράσεις του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας περιλαμβάνεται και η διοργάνωση προσυνεδριακής ημερίδας για τις φυσικές καταστροφές. Στόχος της ημερίδας είναι να αναδείξει τις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών, τις βιωμένες εμπειρίες που εγγράφονται στη συλλογική μνήμη, καθώς και τις μορφές πολιτισμικής ανθεκτικότητας των τοπικών κοινωνιών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται αφενός στον τρόπο, με τον οποίο οι τοπικές κοινότητες βιώνουν και νοηματοδοτούν την εμπειρία της καταστροφής, αφετέρου στη διαδικασία, με την οποία την διαχειρίζονται και την μετασχηματίζουν μέσα από τις πρακτικές αλληλεγγύης, τις τοπικές αφηγήσεις και τις πολιτισμικές πρακτικές.

Η ημερίδα αποτελεί, στην ουσία, μια πρόδρομη δράση του μεγάλου Πανελλήνιου Συνεδρίου που θα λάβει χώρα στην Καρδίτσα τον Οκτώβριο του 2027, με τίτλο: «Οι φυσικές καταστροφές και η πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών», το οποίο συνδιοργανώνουν το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας, το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, το Τμήμα Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, η Περιφέρεια Θεσσαλίας – Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας και ο Δήμος Καρδίτσας.

Θερμά συγχαρητήρια σε όλους τους συντελεστές και εύχομαι οι «Μέρες Παράδοσης» να συνεχίσουν να αποτελούν μια σημαντική εκδήλωση πολιτισμού.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Π.Τ.Π.Ε. ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ κ. ΚΩΣΤΑ ΜΑΓΟΥ

Με μεγάλη χαρά χαιρετίζω τη θεσμοθετημένη εκδήλωση «Μέρες Παράδοσης 2026» που φέτος περιλαμβάνει τη «Συνάντηση Χορωδιών Παραδοσιακού Τραγουδιού» και την «Προσυνεδριακή Ημερίδα» του 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου με θέμα: «Οι φυσικές καταστροφές και η πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών». Το θέμα είναι ιδιαίτερα πρωτότυπο και ενδιαφέρον, αφού παίρνοντας αφορμή από πρόσφατα γεγονότα, έχει στον πυρήνα του τις φυσικές καταστροφές. Κι ενώ θα έλεγε κανείς ότι οι φυσικές καταστροφές και η αντιμετώπισή τους, θα μπορούσαν να αποτελούν κατάλληλο θέμα για ένα συνέδριο θετικών επιστημών, η σύνδεσή τους με την πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών δημιουργεί ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον επιστημονικό πλαίσιο, που αφορά κυρίως στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες.

Η έννοια της πολιτισμικής ανθεκτικότητας συνδέεται με τη διατήρηση και προώθηση των διαχρονικών τόσο παγκόσμιων όσο και τοπικών πολιτισμικών αξιών. Αξιών, οι οποίες μεταξύ των άλλων έχουν να αντιμετωπίσουν και τους κινδύνους των φυσικών καταστροφών, συνέπεια των περιβαλλοντικών και κλιματικών αλλαγών για τις οποίες είμαστε όλοι και όλες αποκλειστικά υπεύθυνοι. Οι φυσικές καταστροφές απειλούν το φυσικό περιβάλλον και μαζί με αυτό και το πολιτισμικό περιβάλλον. Εξάλλου, τόσο το φυσικό όσο και το πολιτισμικό περιβάλλον αποτελούν κρίκους της ίδιας αλυσίδας, μιας αλυσίδας που πρώτος, αλλά και τελευταίος κρίκος, είναι ο άνθρωπος.

Ίσως ο μόνος ουσιαστικός τρόπος για να παραμείνει ζωντανή η παραπάνω αλυσίδα είναι η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση. Εδώ ακριβώς έρχεται να συμβάλει τόσο η Προσυνεδριακή Ημερίδα όσο και οι υπόλοιπες δράσεις του 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου με θέμα τις φυσικές καταστροφές και την πολιτισμική ανθεκτικότητα. Για να υπάρξει πολιτισμική ανθεκτικότητα χρειάζεται καταρχάς γνώση και αγάπη για όλους τους πολιτισμούς, ανάπτυξη διαπολιτισμικού διαλόγου και κυρίως κοινωνική δράση και παρέμβαση.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, το οποίο συμμετέχει στην οργάνωση του 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου, εστιάζει και στα τρία παραπάνω επίπεδα. Η μακρόχρονη συνεργασία με το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας, καθώς και με άλλους φορείς που επιδιώκουν κοινούς στόχους για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό, μπορεί να εξασφαλίσει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των δράσεων. Δράσεων κοινοτικών και συλλογικών, καθώς η αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών και η ανάπτυξη της πολιτισμικής ανθεκτικότητας είναι δυνατόν να επιτευχθεί μόνο μέσω της συλλογικότητας και της αλληλεγγύης. Αυτός είναι προφανώς και ένας από τους κυρίαρχους στόχους του 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου, που ξεκινά με τη σημερινή ημερίδα!

Εύχομαι από καρδιάς κάθε επιτυχία στην ημερίδα, καθώς και στο σύνολο των δράσεων του 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου!

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ, ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΟΖΙΟΥ

Φέτος το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ συμπλήρωσε 37 χρόνια στο πολιτιστικό γίνεσθαι του τόπου μας. Κύριος σκοπός του η έρευνα, η καταγραφή, η διαφύλαξη και η αξιοποίηση του ιστορικού και λαογραφικού υλικού του τόπου μας. Από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, δημιούργησε ομάδα καταγραφής, χορευτικά τμήματα και μεικτά χορωδία παραδοσιακού τραγουδιού, η πρώτη που ασχολήθηκε με το παραδοσιακό τραγούδι αποκλειστικά στην πόλη μας.

Με τα χορευτικά τμήματα και τη χορωδία πήρε μέρος σε πολλά φεστιβάλ της χώρας μας και του εξωτερικού και σε διάφορους τηλεοπτικούς δημόσιους σταθμούς, ιδιωτικούς εθνικής εμβέλειας και περιφερειακούς, όπου παρουσίασε χορούς, τραγούδια και δρώμενα του τόπου μας. Διοργάνωσε, επίσης, πολλές ημερίδες που αφορούσαν στην προσυνεδριακή δουλειά των εννιά Πανελλήνιων συνεδρίων, τα οποία συνδιοργανώθηκαν με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, εκτός από το 7ο που συνδιοργανώθηκε με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων-Τμήμα Μουσικών Σπουδών.

Επίσης, πραγματοποίησε πολλά εργαστήρια, όπως αυτά της καραγκούνικης και ορεινής ενδυμασίας και σεμινάρια χορών και μουσικοκινητικής αγωγής σε συνεργασία με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Καρδίτσας. Στις αποσκευές του το Κ.Ι.Λ.Ε. «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» κουβαλάει πολλές εκδόσεις βιβλίων, τα οποία περιλαμβάνουν τα ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία του τόπου μας και τα πρακτικά όλων

των συνεδρίων. Επίσης, ηχογράφησε και κυκλοφόρησε πολλά cds με παμπάλαια τραγούδια που κατέγραψε και συγκέντρωσε η Ομάδα Καταγραφής του Απόλλωνα. Εκτός από το λαϊκό πολιτισμό ο Απόλλωνας διοργάνωσε εκθέσεις φωτογραφίας και παρουσίασε στο βιβλιόφιλο κοινό της Καρδίτσας το συγγραφικό έργο πολλών δημιουργών.

Οι φετινές «Μέρες Παράδοσης 2026», που διανύουν το 37ο έτος παρουσίας τους στο πολιτιστικό γίνεσθαι του τόπου μας, περιλαμβάνουν τη «Συνάντηση Χορωδιών Παραδοσιακής Μουσικής» και την «Προσυνεδριακή Ημερίδα του 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου» με θέμα: «Οι φυσικές καταστροφές και η πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών». Διοργανώνονται από το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, το Τμήμα Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ Αθηνών, την Περιφέρεια Θεσσαλίας-Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας, τον Δήμο Καρδίτσας και την υποστήριξη του Επιμελητηρίου Καρδίτσας.

Το Σάββατο 3 Οκτωβρίου θα πραγματοποιηθεί η «Συνάντηση Χορωδιών Παραδοσιακής Μουσικής». Η μουσική αυτή συνάντηση αναδεικνύει το δημοτικό και παραδοσιακό τραγούδι ως ζωντανό φορέα μνήμης, πολιτισμού και συλλογικής έκφρασης, δίνοντας τη δυνατότητα σε χορωδίες και μουσικά σύνολα να συναντηθούν και να παρουσιάσουν το έργο τους. Οι χορωδίες που θα πάρουν μέρος είναι: Εργαστήρι Παραδοσιακού Τραγουδιού – Ωδείου «Σίμων Καράς», Χορωδία Παραδοσιακής Μουσικής του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας, Χορωδία ενηλίκων

του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου Πυργετού Τρικάλων, Ενόργανη Θρακική Χορωδία του Μορφωτικού Συλλόγου «Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας», Απολλώνειος Ανδρική Χορωδία Νέας Ιωνίας Βόλου και το Σύνολο Παραδοσιακής Μουσικής του Μουσικού Σχολείου Καρδίτσας.

Η έναρξη θα γίνει με το τιμητικό αφιέρωμα στην Ομότιμη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. Ευανθία Στιβανάκη, η οποία έχει στις αποσκευές της ένα ογκώδες ερευνητικό, συγγραφικό και καλλιτεχνικό έργο. Η φίλη της Καρδίτσας και της καρδιάς μας στήριξε ποικιλοτρόπως την Καρδίτσα μας και καιρός ήταν να την τιμήσουμε και να της πούμε δημοσίως ένα μεγάλο «ευχαριστώ» για την προσφορά της. Το αξιόλογο συνολικό έργο της θα παρουσιάσει ο Γεώργιος Κούζας, Αναπληρωτής Καθηγητής Αστικής Λαογραφίας-Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας ΕΚΠΑ και Πρόεδρος του 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου που θα πραγματοποιηθεί το 2027.

Την Κυριακή 4 Οκτωβρίου θα πραγματοποιηθεί η Προσυνεδριακή Ημερίδα του 10ου Πανελλήνιου Συνεδρίου, με θέμα «Οι φυσικές καταστροφές και η πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών». Οι εργασίες της ημερίδας θα προσεγγίσουν το ζήτημα από διαφορετικές επιστημονικές και παιδαγωγικές οπτικές, με θεματικές που αφορούν τις φυσικές καταστροφές στον λαϊκό πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον, τις προφορικές μαρτυρίες και τη συλλογική μνήμη.

Στόχος της ημερίδας είναι η ανάδειξη των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών και των εμπειριών που αποτυπώνονται στη συλλογική μνήμη, τον λαϊκό πολιτισμό και την πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών. Παράλληλα, επιδιώκεται να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο οι τοπικές κοινότητες βιώνουν, ερμηνεύουν, διαχειρίζονται και μετασχηματίζουν την εμπειρία των φυσικών καταστροφών μέσα από την αλληλεγγύη, την προφορική μαρτυρία, τις τοπικές αφηγήσεις και τις πολιτισμικές πρακτικές.

Οι «Μέρες Παράδοσης 2026» επιχειρούν έτσι να συνδέσουν την παράδοση και τον λαϊκό πολιτισμό με σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα, αναδεικνύοντας τον ρόλο της συλλογικής μνήμης, της αλληλεγγύης και των πολιτισμικών πρακτικών στη διαχείριση και μετασχηματισμό των εμπειριών που αφήνουν πίσω τους οι φυσικές καταστροφές.

Η διοργάνωση φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν χώρο συνάντησης της μουσικής, της λαογραφικής έρευνας, της εκπαίδευσης και της επιστημονικής σκέψης, αναδεικνύοντας την πολιτισμική ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών και τη σημασία της διατήρησης της συλλογικής μνήμης.

Η Χορωδία του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ 3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ-Ώρα έναρξης 7.00 μ.μ.

Αίθουσα Αφροδίτη Ξενοδοχείου ΚΙΕΡΙΟΝ

- Χαιρετισμοί
- **Τιμητικό αφιέρωμα** στην **Ευανθία Στιβανάκη**, Ομότιμη Καθηγήτρια του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- **Ομιλητής: Γεώργιος Κούζας**, Αναπληρωτής Καθηγητής Αστικής Λαογραφίας του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- **Απονομή Τιμητικής Πλακέτας**

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΧΟΡΩΔΙΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

Εργαστήρι Παραδοσιακού Τραγουδιού – Ωδείου «Σίμων Καράς»

Διευθύνει ο Δημήτρης Μαντζούρης

- Βλαχοθανάσω (τσάμικο, Πελοπόννησος)
- Πάνω στον Κοσμά (Λακωνία, Πελοπόννησος)
- Τι να τον κάνω τον ντουινιά (Θεσσαλία)
- Ροδιά (Κόνιτσα)

Χορωδία Παραδοσιακού Τραγουδιού του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας

Διευθύνει η Βασιλική Κοζιού-Κολοφωτιά

- Ας χαμπλώναν τα βουνά (Μακεδονία)
- Τα Ευζωνάκια (Θράκη-Προποντίδα)
- Δεροπολίτισσα (Ήπειρος)
- Ένας κοντός Κοντούτσικος (Καρδίτσα)

Χορωδία Ενηλίκων του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου Πυργετού Τρικάλων

Διευθύνει ο Γεώργιος Κουβέλας

- Μενεξέδες και ζουμπούλια (Πολίτικο)
- Ρουμπαλιά (Μικρασιάτικο)
- Απάνω στην τριανταφυλλιά (Μακεδονία)
- Κανελόριζα (Μικρά Ασία)

Ενόργανη Θρακική Χορωδία του Μορφωτικού Συλλόγου «Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας»

Διευθύνει ο Βασίλης Παπαμιχαήλ

- Τα Λιανοχορταρούδια
- Η Καραγατσιανή
- Μανούλα μου
- Έχε γεια πάντα γεια

Απολλώνειος Ανδρική Χορωδία Ν. Ιωνίας Βόλου

Διευθύνει ο Ελευθέριος Στράκας

- Ο πεύκος (Γ. Λαμπελέτ)
- Σ' αγαπώ, γιατί είσαι ωραία
- Χαραυγή
- Τρία παιδιά Βολιώτικα

Σύνολο Παραδοσιακής Μουσικής του Μουσικού Σχολείου Καρδίτσας

Διευθύνει ο Αλέξης Στεφανίδης

- Το Μαργούδι (παραδοσιακό Θράκης)
- Απέντ'ς επεριπέτανεν (παραδοσιακό Ευξείνου Πόντου)
- Ήλιος (παραδοσιακό - ευρύτερη περιοχή Νοτίου Ελλάδος)
- Σεράντα μήλα (παραδοσιακό Ευξείνου Πόντου)

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ-Ώρα έναρξης 09.30 π. μ.

Αίθουσα Ημιώροφου Ξενοδοχείου ΚΙΕΡΙΟΝ

Προεδρείο

Γεώργιος Κούζας, Αναπληρωτής Καθηγητής Αστικής Λαογραφίας του Εθνικού Καπαδοστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σόνια Κοζιού, Δρ Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας-Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια-Τμήμα Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ.

09.30-09.45

Παρασκευάς Ποτηρόπουλος, Διευθυντής Ερευνών Κέντρον Ελληνικής Λαογραφίας, Ακαδημία Αθηνών

Επισκόπηση της έρευνας του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών στον θεσσαλικό χώρο, στο πλαίσιο του έργου «Φυσικά φαινόμενα και καταστροφές: λαογραφικές προσεγγίσεις» (2024-2025)

09.45 – 10.00

Γεώργιος Αμπατζίδης, Επίκουρος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Φυσικές καταστροφές στα νέα βιβλία Μελέτης Περιβάλλοντος

10.00-10.15

Κατερίνα Σχοινά, υπ. Διδάκτωρ Λαογραφίας, Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ-Υπότροφος ΕΛ.ΙΔ.ΕΚ

Λαογραφικές προσεγγίσεις στις φυσικές καταστροφές: Αναστοχασμός από την επιτόπια έρευνα στη Δυτική Αττική

10.15-10.30

Αναστάσιος Σιάτρας, Επίκουρος Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Πώς μαθαίνουμε μετά την καταστροφή: Το σχολείο ανάμεσα στη μνήμη, τον τόπο και τη συλλογική δράση

10.30 – 10.45 -Ερωτήσεις-Τοποθετήσεις

10.45-11.00-Διάλλεμμα

11.00-11.15

Δήμητρα Παππά, Εκπαιδευτικός-Ερευνήτρια

Μετά την πλημμύρα! Μνήμες, αφηγήσεις και πολιτισμικές διαδρομές μιας κοινότητας. Η περίπτωση της Μαραθέας Καρδίτσας

11.15-11.30

Τζέλλα Σοφία, καθηγήτρια Φ.Α. συγγραφέας

Τσιχτής Χαράλαμπος, συγγραφέας, τοπικός ερευνητής

Ένα δημόσιο έγγραφο «Περί των εκτελεσθάντων παραγωγικών και εκπολιτιστικών έργων, εις την περιοχή του τέως Δήμου Σιλάνων Καρδίτσας».

11.30- 12.00

Μαραβέλη Σοφία

Απόφοιτος μεταπτυχιακού προγράμματος ΔΠΜΣ Λαογραφία και Πολιτιστική Διαχείριση (ΕΚΠΑ, ΔΠΘ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου) & τμήματος Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών ΕΚΠΑ.

12.00-12.45

Ερωτήσεις-Τοποθετήσεις

12.45-13.00

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Γεώργιος Κούζας, Αναπληρωτής Καθηγητής Αστικής Λαογραφίας του Εθνικού Καπαδοστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ 10ου ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Κοζιού Βασιλική, Πρόεδρος του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας

13.15-13.30

Χορήγηση Βεβαιώσεων

Παρουσίαση
Προγράμματος:
Αθηνά Σιδέρη

ΕΥΑΝΘΙΑ ΣΤΙΒΑΝΑΚΗ

**Ομότιμη Καθηγήτρια-Τμήμα Θεατρικών
Σπουδών Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ)
Σκηνοθέτις, συγγραφέας**

Σύντομο βιογραφικό

Η Ευανθία Στιβανάκη γεννήθηκε στην Πάτρα. Σπούδασε φιλοσοφία, ψυχολογία, παιδαγωγικά στο ΕΚΠΑ. Μεταπτυχιακά: Αισθητική - Φιλοσοφία της Τέχνης. Ως υπότροφος του ΙΚΥ εκπόνησε διδακτορική διατριβή υπό την επίβλεψη του Β. Πούχνερ και των Σ. Ευαγγελάτου και Δ. Μαστροδημήτρη. Το 1997, ανακηρύχθηκε διδάκτορας του ΕΚΠΑ.

Εργάστηκε αρχικά ως φιλόλογος σε Λύκεια και έπειτα ως υπεύθυνη πολιτιστικών προγραμμάτων της Διεύθυνσης Β' βαθμιας εκπαίδευσης Ν. Αχαΐας. Αργότερα εργάστηκε ως θεατρολόγος, διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Πατρών στις βαθμίδες της λέκτορος και της Επίκουρου. Το 2001 εκλέχτηκε ως Διδακτικό Επιστημονικό Προσωπικό (ΔΕΠ) στο τμήμα θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ (Πανεπιστήμιο Αθηνών) στο οποίο υπηρέτησε τα τελευταία 25 χρόνια, φτάνοντας στην βαθμίδα της Τακτικής καθηγήτριας. Στο πανεπιστήμιο δίδαξε τα εξής επιστημονικά και καλλιτεχνικά αντικείμενα: θέατρο στην Περιφέρεια, θέατρο στο σχολείο, θέατρο και παιδική ηλικία, σκηνοθεσία και υποκριτική, αρχαίο ελληνικό θέατρο, η Λογοτεχνία στη Σκηνή. Προσφάτως, αφυπηρέτησε ως Ομότιμη καθηγήτρια του τμήματος θεατρικών σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ταυτόχρονα είναι ιδρύτρια και δημιουργός δύο θεάτρων στην Πάτρα : το υπαίθριο "Λαϊκό Δημοτικό Θέατρο" (1981) και το χειμερινό θέατρο "Αγορά" της Πάτρας (1990). Ως φοιτήτρια συμμετείχε στο θεατρικό τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών ως ηθοποιός και σκηνοθέτις ενώ την ίδια εποχή συνέβαλε αποφασιστικά στην ίδρυση του «Καλλιτεχνικού Εργαστηρίου του Δήμου Πατρέων (1976- 1986) του οποίου υπήρξε πρόεδρος και σκηνοθέτις 25 θεατρικών, χορευτικών, μουσικών παραστάσεων στο Ρωμαϊκό θέατρο της Πάτρας, στο νεοκλασικό θέατρο «Απόλλων» και σε θέατρα των Αθηνών και της Περιφέρειας. Κατόπιν εξελέγη Πρόεδρος και Καλλιτεχνικός Έφορος του Πνευματικού και Καλλιτεχνικού Κέντρου Δήμου Πατρέων. Αργότερα-τη δεκαετία του 1990-πρωτοστάτησε στην ίδρυση και λειτουργία του θεάτρου «Αγορά» σε νεοκλασικό κτίριο που παραχώρησε προσωπικά η Μ. Μερκούρη. Υπήρξε καλλιτεχνική σύμβουλος της εταιρίας θεάτρου και Τέχνης και καλλιτεχνική Διευθύντρια του θεάτρου «Αγορά» (από το 1987 έως το 2010) και ταυτόχρονα, σκηνοθέτις των παραστάσεων του. Συνολικά έχει υπογράψει τη σκηνοθεσία σε περισσότερες από 80 παραστάσεις με διάφορους επαγγελματικούς, ερασιτεχνικούς και φοιτητικούς θιάσους κυρίως στην Ελλάδα, στην Αθήνα και την Περιφέρεια αλλά, και στο εξωτερικό καθώς έχει συμμετάσχει ως υπεύθυνη σε θεατρικές δράσεις (εργαστήρια, σεμινάρια, σκηνοθεσίες σε 7 ευρωπαϊκές χώρες: (Αυστρία, Φινλανδία, Ιταλία, Σλοβενία, Ελβετία, Ισπανία, Πορτογαλία). και της Εταιρίας Θεάτρου και Τέχνης Πατρών Ταυτόχρονα με τους φοιτητές της Έχει επιμεληθεί σκηνοθετικά, πλέον των 40 παραστάσεων.

Έχει βραβευτεί και τιμηθεί κατ' επανάληψη για την πολιτιστική και καλλιτεχνική της δράση από 15 δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Είναι συγγραφέας 7 επιστημονικών βιβλίων, και έχει διασκευάσει και παρουσιάσει από σκηνής 20 λογοτεχνικά κείμενα

(κυρίως διηγήματα και μυθιστορήματα) ενώ έχει συμμετοχή και δράση σε δεκάδες πολιτιστικούς, επιστημονικούς, καλλιτεχνικούς φορείς, επιστημονικές Επιτροπές και Συμβούλια σε πανελλαδική κλίμακα.

Διπλώνει σταθερή φίλη της Καρδίτσας και θαυμάστρια του Πολιτιστικού πλούτου της πόλης, των παραδόσεων της και των νεότερων πολιτισμικών της κατακτήσεων καθώς και των ανθρώπων που υπηρετούν αυτές τις πολιτιστικές αξίες και τα ιδανικά

Ιστορικό σημείωμα του Εργαστηρίου Παραδοσιακού Τραγουδιού – Ωδείου «Σίμων Καράς»

Το Εργαστήρι Παραδοσιακού Τραγουδιού του Ωδείου «ΣΙΜΩΝ ΚΑΡΑΣ» ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2016 στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του ΚΕΠΕΜ (Κέντρον Ερεύνης και Προβολής της Εθνικής Μουσικής – Μουσικό, Λαογραφικό και Φιλολογικό Αρχείο Σίμωνος και Αγγελικής Καρά). Το ΚΕΠΕΜ ιδρύθηκε το 2009 από την Αγγελική Καρά, σύζυγο του μουσικολόγου Σίμωνα Καρά (1903–1999), με σκοπό τη συνέχιση του έργου του και τη διαχείριση του πολύτιμου αρχείου του.

Τη διδασκαλία και τον συντονισμό του Εργαστηρίου έχει αναλάβει εξ αρχής ο Δημήτρης Μαντζούρης, υπεύθυνος του παραδοσιακού αρχείου και των εκδόσεων του ΚΕΠΕΜ. Στις τάξεις του συμμετέχουν δεκάδες μέλη όλων των ηλικιών, που προσεγγίζουν το παραδοσιακό τραγούδι με συστηματικότητα ανά γεωγραφική περιοχή, ανιχνεύοντας τον διαφορετικό τρόπο λειτουργίας του σε κάθε τόπο και τον «άλλο τρόπο» του παραδοσιακού ανθρώπου να τραγουδά. Στη μελέτη αυτή πυξίδα αποτελεί το ανέκδοτο αρχείο του Σίμωνα Καρά, μαζί με άλλες αξιόπιστες πηγές και τη σύγχρονη επιτόπια έρευνα του ΚΕΠΕΜ.

Το Εργαστήρι, εδώ και μία δεκαετία, συστηματικά ηχογραφεί και προβάλλει — μέσα από ειδική playlist στο επίσημο κανάλι του ΚΕΠΕΜ στο YouTube — κατά κανόνα ανέκδοτα τραγούδια που έρχονται στο φως μέσα από τις λαογραφικές αποστολές και την ερευνητική δραστηριότητα του Κέντρου, συμβάλλοντας έτσι στη διάσωση και τη διάδοση μιας ζωντανής αλλά απειλούμενης παράδοσης.

Στο αποτύπωμα του Εργαστηρίου ξεχωρίζουν, μεταξύ άλλων:

Η τιμητική συμμετοχή στη συναυλία «Η Μικρασία της Κυρα-Δόμνας» στην αίθουσα «Αλεξάνδρα Τριάντη» του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών (22 Οκτωβρίου 2022), αφιερωμένη στα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή και στα 10 χρόνια από τον θάνατο της Δόμνας Σαμίου — παραγωγή που αναμεταδόθηκε από το Δεύτερο Πρόγραμμα της ΕΡΤ.

Η συμμετοχή στη μουσική βραδιά «Στον Γαλατά ψιλή βροχή» στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού (5 Οκτωβρίου 2025), αφιερωμένη στη μνήμη του Χρόνη Ανδονίδη.

Σειρά **σεμιναρίων και αφιερωματικών εκδηλώσεων** για το παραδοσιακό τραγούδι των Δωδεκανήσων (Κως 2018, Λέρος 2023, Κάρπαθος κ.ά.), σε συνεργασία με ντόπιους φορείς της παράδοσης και παράλληλα με τις αντίστοιχες εκδόσεις του ΚΕΠΕΜ.

Τακτικές παρουσίες σε γλέντια, εκδηλώσεις και ραδιοφωνικές παραγωγές (Δεύτερο Πρόγραμμα ΕΡΤ), καθώς και αφιερώματα καλάντων και εορταστικού ρεπερτορίου από όλη την Ελλάδα.

Ιστορικό Χορωδίας του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας

Το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας θέλοντας να διασώσει και να προβάλει το δημοτικό τραγούδι από τον 1ο χρόνο λειτουργίας δημιούργησε Χορωδία Παραδοσιακής Μουσικής, η πρώτη στην Καρδίτσα που ασχολήθηκε αποκλειστικά με το παραδοσιακό τραγούδι στο νομό μας. Τη διεύθυνσή της είχαν κατά καιρούς πολλοί και αξιόλογοι μαέστροι. Στα 37 χρόνια λειτουργίας της χορωδίας δίδαξαν διαχρονικά οι: Στέφανος Ευθυμιάδης, Γεώργιος Παπαδημητρίου, Χρήστος Σάλτης, Ηλίας Καπέλλας, Δημήτρης Σκότης, Κωνσταντίνα Τότσκα, Άγγελος Παλαπέλας, Σόνια Κοζιού και η πρόεδρος του Κ.Ι.Λ.Ε. «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Βασιλική Κοζιού-Κολοφωτιά, η οποία δίδαξε και συνεχίζει να διδάσκει επί 26 συνεχόμενα χρόνια μέχρι σήμερα.

Με τη Χορωδία ο Απόλλωνας κυκλοφόρησε το 2000 ένα cd με τίτλο «Τραγουδώντας τη γη των προγόνων μας», το 2007 ένα διπλό cd με 47 τραγούδια της αγροτιάς και τίτλο «Ήλιο μ', γιατί μας άργησες». Τον Ιούνιο του 2014 ηχογράφησε άλλα δυο cds με 50 τραγούδια, που συνοδεύουν, σε ένθετες θήκες, το βιβλίο με τίτλο «Παραδοσιακά τραγούδια της Καρδίτσας και της ευρύτερης περιοχής». Το 2021 κυκλοφόρησε ένα νέο cd με 22 τραγούδια της Καρδίτσας, το οποίο συνοδεύει το βιβλίο με τίτλο «Θέλ'τε, δέντρα μ', ν' ανθίσετε-Από τον κάμπο στ' Άγραφα. Μια μουσική διαδρομή». Συμμετείχε σε cds που κυκλοφόρησε η Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων με τίτλο «Ήρθε Λαμπριά και Πασχαλιά» και στο cd με τίτλο «Ποταμέ, τζάνε μ', ποταμέ μου», που ήταν παραγωγή του Αρχείου Ελληνικής Μουσικής.

Η Χορωδία του Κ.Ι.Λ.Ε. «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» συνόδεψε διαχρονικά τα βήματα των χορευτών/ριών των χορευτικών τμημάτων του Απόλλωνα και πολλών άλλων χορευτικών της Καρδίτσας. Στο πλαίσιο των Πεννητάχρονων των «Καραϊσκακείων» συνόδεψε τα βήματα των χορευτών/ριών του συλλόγου Χορευτικός Λαογραφικός Όμιλος «Καλλίχορος» Καρδίτσας. Φέτος, πάλι στο πλαίσιο της «Διεθνούς Γιορτής Πολιτισμού «Καραϊσκάκεια 2026», τραγούδησε για το χορευτικό του πολιτιστικό Συλλόγου Πορτίτσας. Επίσης, η Χορωδία του Απόλλωνα πήρε μέρος σε πολλά Χορωδιακά Φεστιβάλ της χώρας μας και του εξωτερικού.

Ιστορικό σημείωμα της Ενόργανης Θρακικής Χορωδίας του Μορφωτικού Συλλόγου «Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας»

Η Ενόργανη Θρακική Χορωδία του Μορφωτικού Συλλόγου «Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας» ιδρύθηκε το 1993 και έδωσε νέα πνοή στο παραδοσιακό τραγούδι, στην περιοχή του Βορείου Έβρου. Έγινε δε αφορμή να ιδρυθούν και άλλες χορωδίες στην πόλη μας με παραδοσιακό ρεπερτόριο. Το πρόγραμμά της περιλαμβάνει Θρακιώτικα παραδοσιακά τραγούδια από όλη την Ελλάδα.

Έλαβε μέρος σε εκδηλώσεις μνήμης, που έγιναν στη Θεσσαλονίκη το 1995, στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδας και σε εκδηλώσεις όλων των πόλεων του Νομού Έβρου και πολλών χωριών της Νέας Ορεστιάδας, σε εκδηλώσεις μεγάλων μεγάλων στρατιωτικών μονάδων της περιοχής μας, σε πανελλήνια Συνάντηση Παλαιών Προσκόπων Ελλάδας, η οποία έγινε στην Ορεστιάδα το 1994 και σε πολλές στην Ελλάδα όπως: Νεοχωρούδα και Νέους Επιβάτες Θεσσαλονίκης, Ξάνθη, Καβάλα, Πτολεμαΐδα, Λαμία, Κοζάνη, Καστοριά, Κατερίνη, Λιτόχωρο, Κέρκυρα, Βόλο κ. α.

Επίσης η Χορωδία έδωσε παραστάσεις στο εξωτερικό: Στη Γενεύη και τη Ζυρίχη της Ελβετίας, στους ομογενείς της Κωνσταντινούπολης και των Πριγκιπωνήσων, στην Αδριανούπολη και στις Σαράντα εκκλησίες, Σηλυβρία, Ραιδεστό της Ανατολικής Θράκης, σε διεθνή Φεστιβάλ παραδοσιακών χορών και τραγουδιών στο Βουκορέστι, στην Μπίστριτσα και στο Ταργκοβίστε της Ρουμανίας, σε Βαλκανικό Φεστιβάλ χορωδιών στο Μαυροβούνιο και σε παγκόσμια πολυπολιτισμική μουσικοχορευτική εκδήλωση στο Μακάο της Νοτιοανατολικής.

Παρουσίασε ειδικό πρόγραμμα στο 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών, που έγινε το 1998 στη Νέα Ορεστιάδα. Κατέγραψε σε τέσσερα CD που περιλαμβάνουν: Ιστορικά παραδοσιακά τραγούδια Θράκης και Μακροδονίας, Θρακιώτικα τραγούδια του χορού και της αγάπης, Θρακιώτικα κάλαντα και κάλαντα απ' όλη την Ελλάδα και παραδοσιακά τραγούδια της Κωνσταντινούπολης και της Μικράς Ασίας.

Διευθυντής της Χορωδίας είναι ο καθηγητής της Βυζαντινής Μουσικής κ. Βασίλης Παπαμιχαήλ, πρωτοψάλτης της Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείου, Ορεστιάδας και Σουφλίου, Χημικός, απόφοιτος Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, συνταξιούχος εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ιστορικό Απολλώνειας Ανδρικής Χορωδίας Ν. Ιωνίας Βόλου

Η Απολλώνειος Ανδρική Χορωδία Νέας Ιωνίας Βόλου ιδρύθηκε το 1974. Απαρτίζεται από ερασιτέχνες άνδρες χορωδούς και είναι από τις λίγες ανδρικές χορωδίες που απέμειναν στην Ελλάδα και η μόνη στο Βόλο.

Η χορωδία όλα αυτά τα χρόνια έχει μια μεγάλη καλλιτεχνική πορεία, όπως συμμετοχές σε χορωδιακές συναντήσεις, φεστιβάλ, αφιερώματα κ. ά. σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό. Επίσης, έχει συμπράξει με μουσικά σύνολα και αξιόλογους μουσικούς.

Τη χορωδία έχουν διευθύνει από την ίδρυσή της αξιόλογοι μαέστροι όπως οι: Γιώργος Λίβας, Βλάσης Μαστρογιάννης, Κική Μόρφη, Γιάννης Βασιλείου, Γιάννης Καρκάλας και από το 1985 και για περίπου 40 χρόνια ο Γιώργος Διαμαντόπουλος. Από το 2025 έως σήμερα τη χορωδία διευθύνει ο Λευτέρης Στράκας.

Ιστορικό Χορωδίας Ενηλίκων του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου Πυργετού Τρικάλων

Η Χορωδία ενηλίκων του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου Πυργετού Τρικάλων ιδρύθηκε τον Μάιο του 2016 με πρωτοβουλία του πρωτοπρεσβύτερου πατρός Νικολάου Χαντζιάρρα. Αποτελείται από 25 μέλη, ερασιτέχνες με αγάπη και ιδιαίτερο μεράκι για τη μουσική παράδοση του τόπου. Το ρεπερτόριό της επικεντρώνεται κυρίως σε τραγούδια της ελληνικής παράδοσης, ενώ περιλαμβάνει και έργα σημαντικών Ελλήνων δημιουργών. Έχει συμμετάσχει σε ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις και φεστιβάλ παραδοσιακών τραγουδιών τόσο εντός όσο και εκτός Νομού Τρικάλων. Τη διεύθυνση της χορωδίας είχε η καθηγήτρια μουσικής κ. Δήμητρα Καλλιάρρα. Η λειτουργία της αναστάλη λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Τον Οκτώβριο του 2025 με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου Πυργετού «Η ΠΡΟΟΔΟΣ» και του σημερινού εφημέριου πατρός Σπυρίδωνος Σπύρου επαναλειτούργησε αυτή τη φορά υπό τη διεύθυνση του καθηγητή μουσικής και μαέστρου Γεώργιου Κουβέλα.

Ιστορικό Σύνολο Παραδοσιακής Μουσικής Μουσικού Σχολείου Καρδίτσας

Το Σύνολο Παραδοσιακής Μουσικής του Μουσικού Σχολείου Καρδίτσας αποτυπώνει τη διαρκή συνομιλία της σχολικής κοινότητας με τις μουσικές ρίζες του τόπου μας. Με ένα σχήμα που ανανεώνεται κάθε χρόνο με νέες μαθητικές φωνές και όργανα, το σύνολο υπηρετεί ένα ποικιλόμορφο ρεπερτόριο από τη Θεσσαλία ως τις άκρες του ελληνισμού, αναδεικνύοντας τον πλούτο των παραδοσιακών μας οργάνων και συνιστά ένα ζωντανό παράδειγμα για το πώς η πολιτιστική μας κληρονομιά μπορεί να βιώνεται και να εξελίσσεται στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη.

Υπεύθυνος καθηγητής του συνόλου είναι ο κ. Αλέξης Στεφανίδης.

Η Χορωδία του Κέντρου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας

Παρασκευάς Ποτηρόπουλος, Διευθυντής Ερευνών Κέντρον Ελληνικής Λαογραφίας, Ακαδημία Αθηνών

Επισκόπηση της έρευνας του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών στον θεσσαλικό χώρο, στο πλαίσιο του έργου «Φυσικά φαινόμενα και καταστροφές: λαογραφικές προσεγγίσεις» (2024-2025)

Η ανακοίνωση αποτελεί μια πρώτη επισκόπηση της επιτόπιας έρευνας του Κέντρου Λαογραφίας στον θεσσαλικό χώρο κατά την μεταπλημμυρική περίοδο 2024-2025 στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος του Κέντρου Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών «Φυσικά φαινόμενα και καταστροφές: λαογραφικές προσεγγίσεις» (2024-2025, επιστημονικός υπεύθυνος Ευάγγελος Καραμανός) με αφορμή την κακοκαιρία Ντάνιελ, που έπληξε τη Θεσσαλία τον Σεπτέμβριο του 2023, αλλά και αυτή του Ιανού το 2020. Η έρευνα, εκτός από τις επιπτώσεις στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον και στις υποδομές, καταγράφει τη βιωμένη εμπειρία των κατοίκων, τις ατομικές και συλλογικές πρακτικές αντιμετώπισης των καταστροφών, τις αναπαραστάσεις τους στον δημόσιο λόγο. Με αυτό τον τρόπο επιχειρεί να προσεγγίσει την πρόσληψη της απειλής και την κοινωνική διαχείριση της καταστροφής, τους τρόπους διαχείρισης δηλαδή των φυσικών φαινομένων από τις τοπικές κοινότητες, να διερευνήσει τις κοινωνικές και πολιτισμικές συνέπειες των φαινομένων.

Ακολούθως, συνδέοντας την συγκεκριμένη εθνογραφική έρευνα με παλαιότερες επιτόπιες καταγραφές, τη σχετική βιβλιογραφία και το αρχαιακό υλικό για την περιοχή, εστιάζει στην αλληλεπίδραση ανθρώπου και περιβάλλοντος, τόσο ιστορικά όσο και συγχρονικά, αναζητώντας, εκτός από τις μορφές απόκρισης στα φυσικά φαινόμενα, τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στον τόπο. Με αυτό τον τρόπο αναδεικνύει, τελικά, τις μεταβολές στο πολιτισμικό τοπίο της περιοχής.

Γεώργιος Αμπατζίδης, Επίκουρος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Φυσικές καταστροφές στα νέα βιβλία Μελέτης Περιβάλλοντος

Τις τελευταίες δεκαετίες, οι φυσικές καταστροφές έχουν αυξηθεί σημαντικά παγκοσμίως. Τα παιδιά αποτελούν ευάλωτη ομάδα απέναντι σε φυσικές καταστροφές, καθώς εξαρτώνται από τους ενήλικες για την προστασία, τη λήψη αποφάσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων και την υποστήριξή τους. Η ενδυνάμωση των παιδιών απέναντι σε φυσικές καταστροφές θα πρέπει να αποτελεί στόχο της εκπαίδευσης. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, διερευνήθηκε η παρουσία φυσικών καταστροφών στα νέα βιβλία Μελέτης Περιβάλλοντος (Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ Δημοτικού) σχετικά με την παιδαγωγική λειτουργία και τη συσχέτισή τους με τους στόχους της εκπαίδευσης για τις καταστροφές (επίγνωση, πρόληψη, μείωση των επιπτώσεων, ετοιμότητα, ανθεκτικότητα). Εντοπίστηκαν 72 παράγραφοι (40 πληροφοριακές και 32 που εμπλέκουν μαθητές/τριες σε δραστηριότητες) που αναφέρονται σε φυ-

σικές καταστροφές, η μεγαλύτερη πλειονότητα των οποίων σχετίζονται με την επίγνωση των φυσικών καταστροφών. Τα αποτελέσματα της έρευνας συζητούνται σε σχέση με τη σημασία τους για την εκπαίδευση για τις καταστροφές και τη σχετική βιβλιογραφία.

Κατερίνα Σχοινά, υπ. Διδάκτωρ Λαογραφίας, Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ-Υπότροφος ΕΛΙΔΕΚ

Λαογραφικές προσεγγίσεις στις φυσικές καταστροφές: Αναστοχασμός από την επιτόπια έρευνα στη Δυτική Αττική

Η εισήγηση προσεγγίζει τις φυσικές καταστροφές ως σύνθετα πολιτισμικά και ιστορικά γεγονότα, μέσα από την εμπειρία της επιτόπιας λαογραφικής έρευνας στη Δυτική Αττική. Αφετηρία της ομιλίας είναι η διδακτορική μου έρευνα, την οποία εκπονώ από το 2021, βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης και εξετάζει τις αφηγήσεις, τις μνήμες και τις συλλογικές αναπαραστάσεις που συγκροτούνται μετά από καταστροφικά γεγονότα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πλημμύρες της Μάνδρας και της Νέας Περάμου, όχι μόνο ως περιβαλλοντικά συμβάντα, αλλά ως εμπειρίες που μετασχηματίζουν τον τόπο, τις κοινωνικές σχέσεις και την καθημερινή ζωή. Μέσα από προφορικές μαρτυρίες και επιτόπια παρατήρηση, αναδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο οι κάτοικοι αφηγούνται την απώλεια, τον φόβο, την αλληλεγγύη και την προσπάθεια επανασύνδεσης με έναν τραυματισμένο χώρο. Αποτελεί έναν αναστοχασμό πάνω στη θέση της ερευνήτριας στο πεδίο, στις ηθικές δυσκολίες της έρευνας σε κοινότητες που έχουν βιώσει τραύμα και στη σημασία της ακρόασης ως μεθοδολογικής πράξης. Παράλληλα, εξετάζεται η ιστορική εξέλιξη του ενδιαφέροντος της Λαογραφίας για τις φυσικές καταστροφές, από τις παραδοσιακές ερμηνείες του κινδύνου έως τις σύγχρονες προσεγγίσεις της μνήμης, της ανθεκτικότητας και της κλιματικής κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Δυτική Αττική λειτουργεί ως χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός τόπου όπου η περιβαλλοντική τρωτότητα συναντά την ιστορική μνήμη, την κοινωνική ανισότητα και τις νέες μορφές κλιματικού κινδύνου. Έτσι, η Λαογραφία μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην κατανόηση των φυσικών καταστροφών, φωτίζοντας όχι μόνο το γεγονός της καταστροφής, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι το θυμούνται, το αφηγούνται και το εντάσσουν στην τοπική τους ιστορία.

Αναστάσιος Σιάτρας, Επίκουρος Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Πώς μαθαίνουμε μετά την καταστροφή: Το σχολείο ανάμεσα στη μνήμη, τον τόπο και τη συλλογική δράση

Μετά από μια φυσική καταστροφή, το σχολείο μπορεί να λειτουργήσει ως χώρος όπου η εμπειρία μετασχηματίζεται σε γνώση, κριτικό αναστοχασμό και συλλογική δράση. Η ομιλία προσεγγίζει το σχολείο όχι ως χώρο απλής μετάδοσης γνώσεων για τις φυσικές καταστροφές, αλλά ως τόπο μνήμης, διερεύνησης και συμμετοχής της κοινότητας. Με αφετηρία μια έρευνα δράσης που αναπτύχθηκε μετά την κακοκαιρία Daniel στην Πορταριά Πηλίου το 2023 (βλ. Stoumprou & Siatras, 2027), παρουσιάζονται στιγμές όπου μαθήτριες/τές διερεύνησαν τον τόπο τους, συνέλεξαν και ανέλυσαν δεδομένα από την περιοχή τους, συνομίλησαν με την κοινότητα,

αμφισβήτησαν τις δημόσιες αναπαραστάσεις και επιχείρησαν να παρέμβουν στον δημόσιο διάλογο που αναπτύχθηκε. Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν τη σταδιακή μετατόπιση από την εμπειρία στην κριτική ερμηνεία και από τη σχολική γνώση στη συλλογική δράση των μαθητριών/τών, καθώς και την ανάδυση περισσότερο συμμετοχικών μαθησιακών ταυτοτήτων. Παράλληλα, η ομιλία αναστοχάζεται την υλοποίηση της έρευνας-δράσης και θέτει το ερώτημα: πώς μπορεί το σχολείο, μετά την καταστροφή, να δημιουργεί χώρο για τη συλλογική μνήμη, τον λόγο των παιδιών, τον τόπο και τη δυνατότητα μετασχηματισμού;

Δήμητρα Παππά, Εκπαιδευτικός-Ερευνήτρια

Μετά την πλημμύρα! Μνήμες, αφηγήσεις και πολιτισμικές διαδρομές μιας κοινότητας. Η περίπτωση της Μαραθέας Καρδίτσας

Στην ανακοίνωση θα δούμε την πορεία της κοινότητας Μαραθέας από την καταστροφή και τον αγώνα για επιβίωση, τη συλλογική ζωή, τον τρόπο με τον οποίο ξαναβρήκε τον εαυτό της μέσα από τη μνήμη, την παράδοση, την αλληλεγγύη και τη συλλογική δράση. Δεν θα δούμε μόνο εικόνες καταστροφής, αλλά και εικόνες ανθρώπων όλων των γενεών, που συνεχίζουν να τραγουδούν, να χορεύουν, να θυμούνται, να συναντιούνται, να δημιουργούν κοινότητα. Η ανακοίνωση βγαίνει μέσα από βιώματα και καταγραφές που έγιναν κατά τη διάρκεια των γεγονότων, από προσωπικές δημόσιες αφηγήσεις με στόχο την ενθάρρυνση των κατοίκων και την επικοινωνία των προβλημάτων με τον υπόλοιπο κόσμο, καθώς και μία τριετή παρακολούθηση της εξελικτικής πορείας της κοινότητας. Όλα αυτά υποστηρίζονται με το ανάλογο φωτογραφικό υλικό.

Σοφία Τζέλλα, καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής, συγγραφέας
Χαράλαμπος Τσιχτής, συγγραφέας, τοπικός ερευνητής

Ένα δημόσιο έγγραφο «Περί των εκτελεσθέντων παραγωγικών και εκπολιτιστικών έργων, εις την περιοχή του τέως Δήμου Σιλάνων Καρδίτσας» στις 10.04.1953

Η περιοχή του τέως Δήμου Σιλάνων Καρδίτσας αντιμετώπιζε διαχρονικά σοβαρά προβλήματα από τις πλημμύρες των ποταμών και χειμάρρων της περιοχής, οι οποίες προκαλούσαν εκτεταμένες ζημιές στις καλλιέργειες, το οδικό δίκτυο, τις γέφυρες και τις λοιπές υποδομές. Για την καταγραφή των προβλημάτων και τον σχεδιασμό των αναγκαίων παρεμβάσεων συγκροτήθηκαν αρμόδιες επιτροπές, οι οποίες πραγματοποίησαν αυτοψίες στα χωριά της περιοχής και συνέταξαν σχετικές εκθέσεις με προτάσεις για την αποκατάσταση των ζημιών και τη βελτίωση των δημόσιων υποδομών. Η παρούσα εισήγηση βασίζεται σε ένα δημόσιο έγγραφο της 10ης Απριλίου 1953 με τίτλο «Περί των εκτελεσθέντων παραγωγικών και εκπολιτιστικών έργων εις την περιοχή του τέως Δήμου Σιλάνων Καρδίτσας» και παρουσιάζει τα πορίσματα των επιτροπών, τα μέτρα που προτάθηκαν για την αντιπλημμυρική προστασία και την αποκατάσταση των ζημιών, καθώς και τους κρατικούς και τοπικούς φορείς που ανέλαβαν την υλοποίηση των έργων. Παράλληλα, μέσα

από αρχειακό υλικό της εποχής, αναδεικνύεται η υπάρχουσα κατάσταση και καταγράφεται μια σημαντική πτυχή της μεταπολεμικής ιστορίας της δυτικής Θεσσαλίας, κατά την οποία η τοπική κοινωνία, σε συνεργασία με τις δημόσιες υπηρεσίες, επιχείρησε να αντιμετωπίσει χρόνια προβλήματα υποδομών και να θωρακίσει την παραγωγική και κοινωνική ζωή του τόπου.

Μαραβέλη Σοφία, Απόφοιτος μεταπτυχιακού προγράμματος ΔΠΜΣ Λαογραφία και Πολιτιστική Διαχείριση (ΕΚΠΑ, ΔΠΘ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου) & τμήματος Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών ΕΚΠΑ.

«Το νερό έχει μνήμη»: Μετασχηματισμοί του τοπίου και συλλογική μνήμη στην περιοχή της Κάρλας μετά τον Daniel

Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τις κοινωνικοπολιτισμικές και μνημονικές διεργασίες που ενεργοποιήθηκαν στην περιοχή της πρώην λίμνης Κάρλας μετά την κακοκαιρία Daniel (Σεπτέμβριος 2023). Εστιάζοντας στη σαρωτική επανεμφάνιση του υδάτινου στοιχείου στον θεσσαλικό κάμπο, η μελέτη προσεγγίζει το συμβάν ως μια βαθιά κρίση στη σχέση των ανθρώπων με τον χώρο τους. Κεντρικό ερευνητικό ερώτημα αποτελεί το πώς η επιστροφή του νερού –σε έναν τόπο όπου η λίμνη αποτελούσε πλέον ιστορική μνήμη– μετασχηματίζει τη σχέση των κατοίκων με το τοπίο και επανενεργοποιεί μνήμες από την αποξήρανσή της (1962).

Μεθοδολογικά, η έρευνα βασίζεται στην ποιοτική εθνογραφική προσέγγιση στα Κανάλια και την Αμυγδαλή, σε συνδυασμό με ψηφιακή εθνογραφία στο Facebook. Μέσα από τις μαρτυρίες τριών γενεών, αναδεικνύεται η διαγενεακή διαφοροποίηση της μνήμης, όπου το υδάτινο στοιχείο προσλαμβάνεται αντιφατικά: ως ειρωνική «εκδίκηση της φύσης» από τους γηραιότερους, αλλά και ως ανοίκειος «μη-τόπος» απώλειας για όσους στηρίζαν τη ζωή τους στον εύφορο κάμπο. Το νερό λειτουργεί ως «υλικό ερέθισμα μνήμης» που ενσαρκώνει το παράδοξο του οικείου και του ανοίκειου.

Η διαχείριση της νέας συνθήκης διερευνάται μέσα από δύο άξονες: την εκλογίκευση του χάους μέσω τοπικών «αφηγήσεων δικαιώματος» και τη βίωση μιας μεθοριακής κατάστασης, όπου το τοπίο δεν είναι πια «ούτε λίμνη, ούτε κάμπος». Τέλος, αναδεικνύεται ο ρόλος του Facebook ως ψηφιακού τόπου μνήμης, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την αναπαράσταση της εγκαταλελειμμένης Κουκουράβας, η οποία λειτουργεί ως οπτικό παλίμψηστο που συμπυκνώνει ταυτόχρονα δύο επίπεδα απώλειας, την ιστορική μετεγκατάσταση του οικισμού (1972) και το πρόσφατο τραύμα του Daniel.

Κέντρο Ιστορικής
και Λαογραφικής Έρευνας
«Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας
Στοιχεία επικοινωνίας
Βασιλική Κοζιού-Κολοφωτιά
Κιν. 6938749249
Τηλ. 2441072337
e-mail koziou51@gmail.com
facebook: kile Apollwn

